

مهندس مهدی بازرگان
Mahnaaz's
Website

مهدی بازرگان در جوانی

مهندس **مهدی بازرگان** (زاده ۱۲۸۵-درگذشته ۱۳۷۳) نخست وزیر دولت موقت بعد از انقلاب و در کنار محمود طالقانی و یدالله سجایی، یکی از سه بنیانگذار نهضت آزادی ایران و همچنین موسس اولین انجمن اسلامی دانشجویان در دانشکده فنی دانشگاه تهران بود.

وی در خانواده‌ای نسبتاً مذهبی آذربایجانی در سال ۱۲۸۵ متولد شد و در سال ۱۳۷۳ فوت کرد. پدرش، حاج عباسقلی تبریزی، در تهران مقیم شد و یکی از تاجران سرشناس بازار تهران گردید.

شهریور ۱۳۱۴ ماه اول نظام وظیفه

تحصیلات

بازرگان در آموزشگاه عالی حرفه و فن شهر یاریس در رشته‌های مهندسی و ترمودینامیک تحصیل کرده و پس از بازگشت به ایران در اواخر دهه ۱۹۴۰ به ریاست نخستین دانشکده مهندسی دانشگاه تهران برگزیده شد.

بیشتر آثار بازرگان جنبه فکری یا اعتقادی داشته که «راه طی شده» از جمله آنهاست. به علاوه مقالات زیادی نیز از او به جای مانده که مجموعه "مذهب در اروپاییکی از آنهاست.

از آثار مهندسی او می‌توان کتاب «ترمودینامیک صنعتی» را نام برد. همچنین کتاب «ترمودینامیک انسان (عشق و پرستش)» از اوست.

دوران قبل از انقلاب

وی قبل از انقلاب دادگاهی شد و به زندان افتاد. روش مبارزه بازرگان، مسالمت آمیز و مشروطه خواه بود. وی خواهان بازگشت محمد رضا شاه به قانون اساسی مشروطه بود. وی در دوران مرحوم دکتر

محمد مصدق (رهبر جنبش ملی شدن صنعت نفت) به عنوان رییس هیئت مدیره خلع ید از شرکت نفت انگلیسی به آبادان رفت اما پس از مدتی به علت برخی کارشکنی‌ها از سوی عوامل مذهبی از این سمت استعفا داد. وی در آن دوران ریاست شرکت آب و فاضلاب تهران را بر عهده گرفت و در حقیقت در دوران او آب تهران (که قبلن به صورت میر آبی و قناتی پخش و در آب انبار نگه داری می‌شد) به صورت لوله کشی در آمد.

سخنرانی در آبادان 1330 ، جریانات مبارزات ملی شدن نفت

وی پس از کودتا در تاسیس نهضت مقاومت ملی به هم راه مرحوم آیت الله سید رضا زنجانی و مرحوم آیت الله انگجی و مرحوم آیت الله سید محمود طالقانی نقشی مهم داشت. وی پس از آن به علت گرایشات مذهبی و وجود افرادی در جبهه ملی وقت از جبهه ملی جدا و با یدالله سحابی و طالقانی و تنی چند از دوستان اش نهضت آزادی ایران را بنیان نهاد. وی و همراهانش در ابتدای دهه ۴۰ به علت چاپ بیانیه‌ی با عنوان ایران در آستانه یک انقلاب بزرگ (!) و باز گرداندن تاریخ به افشای انقلاب سفید فرمایشی ایالات متحده پرداختند و به هم این علت دست گیر و وی، طالقانی به ۱۰ سال، یدالله سحابی (به علت کهولت سن تخفیف ۱۰ سال به) ۴ سال، عزت الله سحابی، محمد مهدی جعفری، ابوالفضل حکیمی و محمد بسته نگار به ۴ سال، احمد علی بابایی و عباس شیبانی به ۶ سال، مصطفی مفیدی به ۵ سال و عباس رادنیایا به دو سال حبس محکوم شدند. وی در جریان انقلاب ۱۳۵۷ تلاش زیادی برای تغییر حکومت به صورتی آرام و با همه بررسی پرداخت و حتا مرحوم شاپور بختیار از طریق وی (به علت سابقه آشنایی در جبهه ملی) و مهندس عباس امیر انتظام حاضر به نوشتن استعفا نامه‌ی شد و متن آن به تایید مرحوم بهشتی و آیت الله طالقانی رسید و قرار شد که شخصا با مرحوم روح الله موسوی خمینی دیدار کند اما به علت مسایل زیر برده و دخالت برخی از همراهان آیت الله خمینی در

پاریس متن استعفا به دست آیت الله خمینی نرسید و در نهایت قضیه بی نتیجه ماند. لازم به ذکر است که ابراهیم یزدی در کتاب آخریت تلاش‌ها در آخرین روزها در فصلی در این مورد اشاره دارد که مرحوم خمینی مخالف با استعفا ی بختیار بود زیرا این امر را به صلاح نمی‌دیده‌است و از سویی در سخنان خود بر استعفا ی وی تاکید می‌ورزیده‌است.

اسفند ۱۳۴۵ در زندان قصر مصطفی منیری، محمود طالقانی، مهدی بازرگان

دوران بعد از انقلاب

با پیروزی انقلاب آیت الله خمینی حکم نخست وزیری دولت موقت را به نام او صادر کرد. او به مدت ۹ ماه (به طور دقیق ۲۷۵ روز سمت نخست وزیری موقت را بر عهده داشت. پس از اشغال سفارت آمریکا توسط دانشجویان در ۱۳ آبان وی و دولت او به طور کامل استعفا کردند.

• عباس امیرانتظام

ایستاده از راست: ... (وزیر صنایع)، مهندس تاج (وزیر نیرو)، اسد الله مبشری (وزیر دادگستری)، دکتر اسلامی (وزیر پست و تلگراف)، دکتر میناچی (وزیر ارشاد)، ابراهیم یزدی (وزیر امور خارجه)، دکتر سحابی (وزیر طرحها و برنامه های انقلاب)، دکتر شریعتمداری (وزیر علوم)، مهندس امیر انتظام (معاون اداری نخست وزیری)، صدر حاج سید جوادی (دادستان تهران)، مهندس مهدی بازرگان (نخست وزیر موقت)، داریوش فروهر (وزیر کار)، دکتر شکوهی (وزیر آموزش و پرورش)، یوسف طاهری (وزیر راه)، اردلان (وزیر دارائی)، مهندس صباغیان (وزیر کشور)، دکتر بنی اسدی (معاون نخست وزیر)، سرتیپ ریاحی (وزیر جنگ) نشسته از راست: حکیمی (دفتر نخست وزیری)، دکتر ایزدی (وزیر کشاورزی)، مهندس رستگارپور (رئیس دفتر)، مهندس معینفر (وزیر نفت)، دکتر سامی (وزیر بهداری)

آخرین جلسه شورای مرکز نهضت با حضور مهدی بازرگان در منزل مهندس مسموعی، دی ماه ۷۳ ایستاده از راست: دکتر روحانی، مهندس هندی، مهندس توسلی، مهندس ابولفضل بازرگان، عبدالعلی بازرگان، دکتر فرزندی، مهندس مسموعی نشسته از راست: دکتر یزدی، صدر حاج سید جوادی، مهدی بازرگان، دکتر سحابی، مسکین، نوید اعلم، اشفاق، توسلی

بعد از استعفا

بازرگان بعد از استعفا از نخست وزیری در اولین دوره مجلس به نمایندگی مردم تهران انتخاب شد اما در دوره‌های بعد و دیگر انتخابات تا پایان عمر همواره از سوی حاکمیت رد صلاحیت می‌شد. در نتیجه فشارهای مختلف و بازداشت مکرر اعضا فعالیتهای نهضت آزادی حزبی که وی یکی از موسسان آن بود نیز تا حدود زیادی محدود گردید. نهضت آزادی پس از فتح خرمشهر مخالفت خود را با ادامه جنگ اعلام کرد. بازرگان در سال ۱۳۷۳ فوت نمود .

مجلس شورای اسلامی دوره اول، از راست به چپ: صدر حاج سید جوادی، مهدی بازرگان، یدالله سبحانی. ردیف پشت: حجةالسلام علی خامنه ای، سرتیپ فکوری

• ویکی پدیا _ دانشنامه آزاد

• در سایت رسمی بازرگان بیشتر بخوانیم :

• <http://www.bazargan.com>

• <http://www.mahnaaz.com>

•